

ŠIAIP IR TAIP

rašo Vytautas

Nužvelgiama, kad raudoni kinai bandys "sukilėlių" vardu pagrobti nepriklausomą Thai respubliką pietryčių Azijoje.

Kanados spauda pranešė, kad Vokietijoje susidūrė du žaibiniai lėktuvai manevruose ties Zweibrucken ir žuvo du jauni kanadiečiai jų tarpe lietuviai, 27 metų A. Navikėnas, žinomos rašytojas, Marijos Aukštaitės brolyvaikis.

Europą nusiautė smarkios sniego audros.

Numatoma staigių permainų raudonoje Rumanoje ir Vengrijoje, nes, spėjama, bus prašalinti Maienkovo tipo komisari, norėję žmonėms duoti daugiau duonos ir gerovės.

Washingtonė svarstoma pasiūlyti Rusija jautvų maistui, nes ateina žinių, kad ten pradeda būti didelė maisto stoka. Tada komisari gaus galvosukį, priimti, ar ne.

New Yorke Heraldė idēt paveikslas septynių žymiausių Amerikoje arbatos gūrumo žinovų. Jų tarpe Juozas G. Vaškaus brooklynietis, kuris prižiūri arbatos pirkimą visoms A and I krautuvėms Amerikoje ir Kanadoje.

Jau išėjo du numeriai anglų kalba Tėvų Marijonų leidžiamo The Marian žurnalo, iš kurio prašalinta platus ir įdomus skyrius apie Amerikos lietuvių žygius bei darbus. Gaila!

Uždarymas vieno kilimų ("karpetų") fabriko Amsterdame. N. Y. skaudžiai palietė 3,000 darbininkų, kurie neteko darbų. Jų tarpe keli šimtai lietuvių.

Lenkų spauda Amerikoje džiaugiasi faktu, kad dabartiniame Amerikos Kongrese esama dešimtys lenkų kilmės atstovų — 7 demokratų, 3 republikonai.

Minint kun. J. A. Karaliaus 25 metų klebonavimo sukaktį Shenandoah, Pa., paaiškėjo, kad per tuos 25 metus tos kolonijos lietuviai parapijai užlaikyti sudėjo \$638,181,25. Parapijos nuosavybė dabar verta milijono dolerių. Tautos ir labdarininkų reikalams parapijonai per tą laiką sudėjo \$52,460,60.

Jonas Tareila, Waterbury, Conn. vasar. 4 d. minėjo 60 metų vedybų sukaktį. Jis energingas tautinės srovės veikėjas Amerikon atvykęs 1892 metais.

Kanados lietuviai Tautos Fondui (VLIKO žinioje) per 7 metus sudėjo \$27,316,08.

Anglijos lietuviai, sakoma gavę grasinančių laišku reorganizuoti Sovietų ambasadoje ir prašyti vyksti Lietuvon. Laiškas įteikti policijai tyrinėti.

Nr. 9

WORCESTER, MASS.

Kovo (March) 4, 1955

Vol. XLVII

PONTECORVO DAVĖ SOVIETAMS VANDENILIO BOMBĄ

Londonas. — Dr. Bruno Pontecorvo vienas iš pasaulio gabiausių atomo mokslininkų, dingęs iš Anglijos 1950 metais, pabėgo dirbti rusams už geležinės uždangos. Pontecorvo buvo vienas iš svarbiausių mokslininkų Britanijos slaptosios Harwell Atomiško Tyrinėjimo Centre ir jis pagelbėjo sovietams pasigaminti vandenilio bombą. Tris metus po jo pabėgimo. Malenkovas paskelbė, jog Jungtinės Valstybės neturi monopolį vandenilio bombos gaminiui. Sovietų spaudoje, Pontecorvo šiomis dienomis, prisizino dirbęs Rusijai per skutinį 5 metus. Savo straipsnyje, jis kreipėsi į pasaulio mokslininkus reikalaujamas atomiškų ginklų naudojimo uždraudimą, už ką visi komunistiškai kraštai dabar varo agitaciją.

Pontecorvo dingimas iš Britanijos buvo dar daugiau gūždinantis, atsižvelgiant į jo lengvą išgavimą apsaugos dokumentų, nors jis buvo Klaus Fuchs artimas draugas. Fuchs buvo nubaustas 14 metams į kalėjimą, kovo 1950 metais už išdavimą atomo paslaptis komunistams. Fuchs buvo Harwell įstaigos teoretikos fizikos skyriaus vedėjas ir Pontecorvo buvo atomo tyrinėtojas.

GYVENTOJŲ SKAIČIUS

Dabartiniu metu JAV-ės yra apie 163 mil. vyrų, moterų ir vaikų — 13 milijonų daugiau negu buvo prieš penkis metus. Tik pereinamais metais gyventojų skaičius padidėjo net 2.8 mil. Ir jeigu gyventojų skaičius taip augs, galime tikėti kad 1965 m. bus apie 190 mil. amerikiečių.

Svarbiausia to priežastis yra staigus pokarinis "baby boom". Kas met nuo 1950 m. gimimų norma kiekvienais metais didėjo — 1954m. net 4.1 mil. kūdikių gimė. Aukštas gimimų skaičius yra paaiškinamas tuo, kad vis mažiau žmonių pasilieka viengungiais ir yra mažiau bevaikių moterų ir taipgi reikšminga kad veda jaunesni ir šeimos dabar turi daugiau vaikų.

Anglies, Ukio Ministeriai Pakeičiami Rusijoje

Maskva. — Sovietų vyriausybė atstatė dvejus ministerius už neatlikimą savo pareigų ir trečią paskyrė į naują vietą. Maskvos radio pranešė apie pakeitimą. Premieras Nikolai Bulganin rekomendavęs pakeitimus. Pagal Rusijos konstituciją, prezidentas yra aukščiausias valstybės autoritetas kada Rusijos parlamentas nėra sesijoje. Prezidiumas nutaręs atstatyti A. S. Zasyadko kaipo anglies pramonės ministrį iš priežasties nesugabėm atlikti savo darbo A. N. Zademidko paskirtas į jo vietą. Dėl tos pačios priežasties irgi išvartas A. I. Kozlovas, kaip valstybinių ūkių ministeris. I. A. Benediktovas paskirtas į jo vietą. Benediktovas buvęs žemdirbystės ministeris.

1965 m. turėsime apie 17 mil. žmonių 65 m. amžiaus ir seniau, beveik du syki tiek kiek buvo 1940 m. Senesio amžiaus žmonės pradės daugiau keliauti, ieškos įvairių pasilinksminimų ir jiems reikės mediciniškos pagalbos ir pensijos turės būti jiems mokomos ekonomiškesnei senatvei.

Dėl augančios gimimų normos 1940-tais ir 1950-tais metais galime tikėti turėti 36 mil. berniukų ir mergaičių nuo 10 ligi 19 metų 1956 m., tai reiškia 65% daugiau negu buvo 1950 m. Maisto reikalavimai bus didesni turėsime įsteigti daugiau pradinių ir aukštesnio mokslo mokyklų; jie reikalaus daugiau visokių sporto įrengimų ir parankumų.

Ir su padidintu gyventojų skaičiumi 1965 m. turėsime 78 milijonus darbininkų — 10 milijonų daugiau negu dabar. Nors ir darbininkų skaičius per pereinamais penkis metus padidėjo net per 700,000 kas met, metinis padidėjimas nuo 1960 m. ligi 1965 m. bus apie 1.2 mil. Tik kaimų gyventojų skaičius vis puola, ypač nuo antro pasaulinio karo. 1954 m. mažiau negu 22 mil. amerikiečių gyveno antukų, reiškia per 7 mil. mažiau negu pereinamais 15 metų. Karas ir depresija gali žymiai pakeisti pranašavimus dėl tautos vis augančio gyventojų skaičiaus, bet išskiriant tokias katastrofas galimas daiktas kad per sekaštis dešimt metų Amerikoje bus 30 mil. daugiau žmonių.

Išvaro Amerikietį Kunigą

Maskva. — Kun. Georges Bissonnette, amerikietis Romos Katalikų kunigas Maskvoje, išvaromas iš Sovietų Unijos. Tai buvo atkeršijimas Washingtono vyriausybės už nutarimą neleisti Rusijos Ortodokso bažnyčios metropolitanui Borisui pasilikti Jungtinėse Valstybėse. Kun. Bissonnette. kilęs iš Central Falls, R. I. gyveno Maskvoje nuo sausio 24, 1953, pagal sutartį tarp prezidento Roosevelt ir Maksimo V. Litvinovo, tada buvusio Užsienio ministerio, kada Jungtinės Valstybės pripažino Sovietų vyriausybę.

Trečios Atomos Bombos Sprogimas

Las Vegas, Nevada. — 1955 atomo bandymuose trečia atominė bomba susprogdinta su raudonos spalvos pašvaistėmis, matomos už 475 mylių. Kaip ir paskutinį kartą, sprogimas įvyko ant 300 pėdų plieninio stulpo. Grybo pavidalo debesys greitai pakilo iki 27,000 pėdų ir paskui nuplaukė pietų link varoma 40 m. vėjo. Atomiška bomba apšvietė dangų virš šešių valstijų gi vienas fotografistas, tam tikrais stiklais nufotografavo sprogimą kaip nepaprastai puikią žvaigždę. 625 amerikiečiai kariai pasislėpė atviruose grioviuose matė sprogimą, kaip pasiruošiant prie atomiško kariavimo.

18 šimtmečio pabaigoje Lietuvą ištiko didžioji nelaimė. Rytų ir vakarų mūsų didieji kaimynai susitarę užpuolė Lietuvą ir ji neįstengė atsilaikyti ir tapo padalinta. 1831 ir 1863 metais lietuvių tauta sukilo prieš okupantą Rusiją, buvo ir daugiau mažesnių sukilimų bet neįstengė savo nepriklausomybę atgauti. Ir virš šimto metų buvo naikinama ir spaudžiama, tačiau mūsų tauta buvo atspari, ji išliko gyva.

Gerbuvis Amerikoje

Maskvoje darbininkas užsidirbti pinigų naujam kostiumui turi dirbti šešiolika kartų ilgiau negu darbininkas New Yorke neseni pranešė US Darbo Departamentas. Iš vilnos kostiumas Sovietų sostinėj kainuoja net 1,100 rublių ir rusas turi dirbti 47 dienas tiek pinigų užsidirbti. Amerikietis darbininkas New Yorke gali į tris dienas užsidirbti pinigų nusipirkti kostiumą. Nupirkti kostiumą savo žmonai rusas-darbininkas privalo dirbti aštuonias kart ilgiau negu amerikietis. New Yorkietis per 21 val. užsidirba pinigų savo žmonos kostiumui, bet rusas 22 aštuonių valandų dienas.

Toki faktai nuvaizduoja skirtumą tarpe standartų Rusijoje ir Amerikoje. Netik kad amerikietis darbininkas daugiau uždirba, bet kas svarbiau jis gali dirbti kur nori ir kada nori. Šitokios teisės nėra už geležinės uždangos.

LAISVĖS REIKŠMĖ

Be laisvės žmogaus asmenybės neturi vertės. Todėl kiekvienas žmogus, kiekviena tauta bei valstybė vertėsi į laisvę, į nepriklausomą gyvenimą. Tik laisvas žmogus, laisva tauta bei valstybė gali atsiekti didelius laimėjimus ne tik savam kraštui, bet ir visai žmonijai.

Lietuvos valstybė yra sena. Ji nepriklausomai gyvenimu gyveno daug tūkstančių metų. Kadaiše ji buvo viena iš galingiausių Europos valstybių, politiniame ir kultūriniame gyvenime vaidino didelį vaidmenį. Kadangi Lietuva randasi ant didžiojo kelio tarp rytų ir vakarų, tai ji turėjo nuolat budėti ir būti pasiruošusi apginti tą kelią ir tuo pačiu savos valstybės egzistenciją. Daug kartų Lietuvai teko susidurti tiek su rytų, tiek su vakarų valstybėmis. Priešas priešęs prieš Lietuvos rubežius visada turėjo trauktis su nuostoliais atgal. Lietuva savo uždavinį atliko garbingai.

1918 metais Lietuva vėl atgavo savo nepriklausomybę. Nors galima sakyti, ji atsikūrė ant griuvėsių, tačiau atsikūrusi sparčiais žingsniais visose gyvenimo srityse žengė pirmyn. Nei viena kita valstybė per tokį trumpą laikotarpį nepadare tokios didelės pažangos, kaip Lietuva ir kitos Pabaltijo valstybės. Jos prisivijo pačius kultūringiausias pasaulio kraštus. Reiškia, per dvidešimt dvejus nepriklausomos gyvenimo metus, jos sugebėjo atitaisyti virš šimto metų okupanto padarytą žalą.

Ir kada per Pasaulinį karą ir po jo lietuviams teko gyventi įvairiuose pasaulio kraštuose, jų niekas niekuo nenustebino, jie nematė skirtumo tarp Lietuvos ir kitų kultūringųjų pasaulio kraštų.

Šiandien bolševikai Lietuvą naikina. Lietuviai savame krašte nėra šeiminkai, kad ir gyvendami savame krašte, ije Lietuvai negali diakti pozityvų darbą, jie

jėga priversti tenkinti tik Rusijos interesus. Lietuvos gyvenimu Rusija nesirūpina, ji tą gyvenimą ardo.

Kas negyveno bolševikų režime tas to režimo vispūsiškai negali suprasti. Tačiau nors bendrais bruožais kiekvienas turėtų žinoti, žinoma, daugumas tą žino. Dalis lietuvių gyvendami už Lietuvos ribų pasiduoda Maskvos varomai propogandai, ir yra net tokių, kurie pradėjo Maskvai tarnauti, nors žino, kad rusas enkavedistas jo artimus žmones ir visą lietuvių tautą naikina žiauriausiais būdais.

Daug kas neišsiaiškines kas yra Rusijos komunizmas galvoja, kad jis dirbdamas Maskvai dirba naudingą ir gerą žmonijai darbą. Tačiau, jei jis tą reikalą gerai išsiaiškintų tai yra, daugiau tikėtų ką sako lietuvis tos pačios tautos žmogus, o ne ką kalba rusas vien tik melu pasiremdamas, tai pamatyti, kad jis šimtaprocentiniai klysta, ir kad jo darbas yra naudingai žmonijai naudai. Tad kas yra lietuvis, nesvarbu kokiu pažūru, turėtų dirbti Lietuvai, o ne Kremliaus pomams.

Taigi, kas dirba Maskvai, tas dirba pragaistingą darbą pavergtoms tautoms ir net pačiai rusų tautai. Tiek pavergtos tautos, tiek pati rusų tauta kenčia didelę priešpaudą. Juk ten žmogus neturi vertės, jis yra beteisus ir kiekvieną dieną gali būti sunaikintas be mažiausios kaltės. Tai yra didžiausias žmonių išnaudojimas. Ten dėl valdžios net didieji režimo bosai, geriausiai draugai viens kitą naikina tai ką bekalbėti apie eilinį žmogų. Tad ar gali laisvame pasaulyje gyvenanti žmogų toks režimas žavėti.

Petras Bloznelis

25,000 Tonų Laikraščių

"Amerikos Lietuvis" tėra kruopėlė tuose tonuose, ir atsilanko tik sykį per savaitę.

Bet jo svarba Amerikos lietuviams tiek didelė kiek 25,000 tonų Amerikos gyventojams, nes jame šviečia visų Amerikos lietuvių kultūrinės idėjos.

Skaityk pats ir kitą ragink skaityti

AMERIKOS LIETUVI
14 Vernon Street
Worcester, Mass.
(metams \$4.00)

Vokietijos Lietuviai

Karo metu, nuo bolševikinio teroro bėgdami, Vokietijoje prisiglaudė daug lietuvių. Vėliau dauguma jų emigravo į užjūrius. Bet gi ir šiandieną šiame krašte priskaitoma iki 8000 lietuvių. Jie gyvena plačiai pasisklidę Vakarų Vokietijoje. Kiek galėdami buriasi į lietuviškas bendruomenes ir stengiasi rūpintis tautiniais reikalais. Didelį dėmesį jie skiria jaunomenei. Beveik kiekviena didesnė lietuvių bendruomenė yra suorganizuota papildomas lietuviškas mokyklas. Jose lietuviškai mokosi gimtosios kalbos, savojo krašto pažinimo, jo istorijos ir geografijos. Jie auklėjami tautinėje dvasioje, mokomi ne tik lietuviškai skaityti ir rašyti, bet ir lietuviškų dainų šokių, žaidimų.

Prie mokyklų veikia knygynėliai. Vaikai dažnai pasirodo su savo programa įvairiuose minėjimuose, tautinėse šventėse ir kituose parengimuose.

Vokietijoje lietuviai turi savo chorą. Budriūno vadovaujamas choras gerai susiorganizavęs, turėjo sėkmingus pasirodymus ir kitataučių publikai.

Be papildomų lietuviškų mokyklų, Vokietijoje yra Vasario šešioliktosios vardo gimnazijai. Joje mokosi apie 200 mokinių. Gimnazijoje mokslas dėstomas pagal Nepriklausomos Lietuvos vidurinių mokyklų programą. Gimnazija auklėja sąmoningus lietuvius, kad jie, apsižarvuoję naujausiomis žiniomis, išmokę kalbų galėtų geriau ir naudingiau savo jėgas panaudoti Lietuvos labui.

Gimnazijos sportininkai gražiai pasirodo įvairiose rungtynėse su kitų tautų sportininkais. Gimnazijos tautinių šokių grupė dažnai dalyvauja lietuvių bendruomenių organizuojamuose pobūviuose.

Vokietijos lietuviai, rengdami tautinių švenčių minėjimus ir meninius pasirodymus, stengiasi supažindinti visus gyventojus su savo tauta, jos papročiais, sukelti simpatijos jausmus Lietuvai, kad jos vardas būtų gyvas ir visiems pažįstamas.

Tremtiniai Arabai Sukilo

Gaza, Egipto Palestinoj.— Šimtai įpykintų arabų demonstravo Gazos mieste nepaisydami armijos ir policijos suvių, protestuodami už neseniai įvykusius Israelio puolimus. Daug sukilėlių buvo sužeista. Demonstratoriai laiks nuo laiko apsupo vyriausybės grupes, taipgi policijantus ir armijos vienetus. Sukilėliai yra tarp veik 500,000 arabų paliktų be namų po 1948 metų Palestinos karo. Šie tremtiniai jau šeštus metus ir daugiau išbuve be pastovių namų. Demonstratoriai formaliskai reikalavo majoro generolo Abdullah Rifast, Gazos Egipto gubernatoriaus ginklą kovot prieš Israelius. Jisai atsakė. Amerikos gyventojų rankos pakelia kasdien skaityti.

"AMERIKOS LIETUVIS"

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by
Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription in U. S.	\$3.00	In Foreign Countries	\$4.00
Two Years Subscription	\$5.00	Two Years Subscription	\$6.00
One Half Year	\$2.00	One Half Year	\$2.50
Advertising rates — 10 cents			
Single Copies — on application			

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis išleista šeštadieniais, leidžiama Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.	
Metinė Prenumerata S. V.	\$3.00 Užsienioje — Kanadoje — \$4.00
Dviem Metam	\$5.00 Dviem Metam — \$6.00
Pusė Metų	\$2.00 Pusė Metų — \$2.50
Prenumeratos pradžiai skaitosi nuo išėjimo dienos.	
Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto	

Entered as Second Class Matter — September 29, 1914, at the Post Office
at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879Idomi Politika, Ar Dulles Pasiuks Tikslą?
Prancūzija Be Vyriausybės

MŪSŲ valstybės departamento vyr. politikos derigentas, gerb. p. John F. Dulles vykdo keistą politiką Sovietų atžvilgiu, mūsų akimis žiūrint į jo politiką atrodo, kad jis nori lošti magiko Houdinio rolę — ištraukti iš tuščios kepurės kiskelį. Tokį įspūdį mums davė jo kalba pasakyta New Yorke Waldorf Astoria viešbutyje proga jo garbei surengtame bankiete Užsienio Santykių S-gos. Gerb. p. Dulles savo kalba kai kam sukėlė daug vilčių, sužavėjo visus savo pareiškimais smerkdamas komunistinį imperializmą, Kremlio valdovų agresingą politiką. Tokį įspūdį daro pirmoji jo kalbos dalis, kur jis drąsiai pasisakė prieš komunistinę agresiją Eurazijos žemyne.

Deja, p. Dulles telimesnieji (kalboje) pareiškimai nustebino klausytojus, ypač jo pareiškimai dabartinių Kremliams valdovų išstumusių Malenkovą iš valdžios. Jo teigimas, kad Malenkovas ir jo šalininkai daugiau gero žadėjo Rusijai ir daugiau šansų turėjo susitarimui su Vakarų pasaulio demokratijomis patikrinimui taikos ir koegzistencijos negu Kruščevas, Molotovas ir Balguninas žada ir todėl jis savo pareiškimais sugestavo rusams nacionalistams ir dešiniams komunistams nuvertinti Kruščevą ir jo kolegų valdžią siekiančią plėtojimo komunistinio visame pasaulyje, nes ši politika Kruščevo, Molotovo ir Balgunino nežada Rusijai gerovės, taikos ir santykių su vakarų pasauliu, priešingai, žada sugriovimą Rusijos imperijos visų rusų imperialistinių laimėjimų. Štai kame glūdi nusistebėjimo įspūdis iš p. Dulles pareiškimo, nes jis tartum maskolių bičiulis pataria Malenkovui ir maršalui Zukovui bei kitiems išsaugoti rusiško imperializmo laimėjimus nuvertimu Kruščevo grupės valdžios Kremliuje.

Kodėl p. Dulles priėjo tokios išvados? Ar gi jis tikisi pasiekti tikslo — revoliucijos kompartijoj Rusiją valdančioj? Štai kas stebina mus ir verčia kritiškai pasisakyti apie jo "magiškos" politikos vykdymą. Jei jis turi galvoje Woodrow Wilsono politikos davinius 1918 m. — I-jo pasaulinio karo atsisaukimą į vokiečių tautą ir jos vadus nuvertinti Kaizerį, arba, atsisaukimą į vokiečių II-jo pasaulinio karo metais raginantį nuvertinti Hitlerį, tai dabar "saltojo karo" metu panašus apeliavimas į rusus ir dešiniuosius komunistus bei rusų generolus daromas nelaiku p. Dulles nepasiekia savo tikslo — revoliucijos Rusijoje. Ši jo "magiškoji" politika skatinanti rusus prie sukilimo tuščia svajonė — a wishful thinking politika. Tokia politika gal būtų efektinga Rusijoje karo metais, bet ne taikos metais. Todėl mes vertindami p. Dulles New Yorke pasakytą kalbą laikome mūsų valstybininko politiniu netaktu ir ncekningu politiku — esame tikri, kad p. Dulles matomai nepasiruošęs "magiko" Houdinio rolę lošti tarptautinės politikos scenoje ir ši jo vaidyba paliks labai blogą įspūdį visiems JAV talkininkams, JAV santykiai su komunistų kraštais pakietės, ir tie jo rusai "bičiuliai", Žukovas, Malenkovas ir kiti kaisių tarsi kepa mi vėžiai. Jei jis būtų kalbėjęs į būv. admiralą Koločaką ar gen. Juodenicą cariškojo imperializmo laikais apie šlaikymą rusiško imperializmo laimėjimų Europoje ir Azijoje, ypač kiniečių kraštuose, Mandžiūrijoj ir Čiankinge bei kitur, mes nesistebėtume, bet gi Malenkovas Žukovas ir kiti tebėra kompartijos valdžioje ir visų jų vienodi tikslai, tikslai politikos taktikoje skirtingos nuomonės. Šią tikrovę turėtų p. Dulles žinoti. Reikia pasakyti, kad mūsų krašto valstybininkai dažnai pasirodo užsienių politikoje netakingais ir blogais realistais ir diplomatais. Ir del šių priežasčių nei už pinigų, talkininkų negali nusipirkti kovoje su komunistais. Britai ir kiti europiečiai kritiškai vertina p. Dulles kalbą pasakyta New Yorke Waldorf Astoria viešbutyje.

Prancūzija Be Valdžios Ir Be Galvos

Ši europitiškoji "demokratija" socializmo ir alkoholio demoralizuojama buvo ir paliks demokratišką fikciją! Niekada praityje (istorijoje) nematėme tiek politinės demoralizacijos ir tiek demokratiškųjų kon-

STOVI DU

Istorijoje daug pavyzdžių, kad, kur atsiradavo dvi stipruolės valstybės, jos neišvengiamai buvo priešai, kasė viena kitai duobes, ir, galiausia, kardus iškelusios, puldavo viena kitą; ir nors viena laimėdavo, bet pabaigoje abi sunykdavo, Gali būti, čia ne pagrindinis, ar neišvengiamai būtinas dalykas žmogaus istorijoje, tačiau, daugelis mano, kad ir dabartinis, rodos, nenuvaldomas Amerikos ginčas su Rusija pasibaigs tuo pačiu būdu — karu.

Tačiau, kaip senovės romėnai sakydavo: "mainos laikai, ir mes su jais." Žmogus pasidirdino tokių bausių ginklų, kad karas jau ne priemonė nesuderinamus ginčus išspręsti, bet žmonijos sauzudybė. Amerikos atominio mokslo žinovas, Vannevar Bush, kalbėdamas inžinierių seimui New Yorke, pareiškė:

"Karas, kuriame bus pavartota atominės bombos, ar kiti, dar baisnesni ginklai (bakterijos) bus katastrofa (ne vien karuijančiom pusėm, bet visai žmonijai, nes atsuks civilizacijos laikrodį atgal tūkstančius metų ir žmoniją paskandins barbarizme ir ligų epidemijose. Tokiu būdu, nors mažiųjų susikirtimų turėsime, bet didelio karo gal jau nebebus, nes bus suprasta, kad jokia valstybė nelaimės savo reikalų karu. Gyvensime pavojuose, bet per tą laiką pavartosime visą savo energiją palaikyti pusiausvyrą, iki žmonija geriau susitvarkys."

Žymus anglas matematikas B. Russell, The Listener žurnale prisimena keletą įžymių vyrų žodžius apie kito karo baisumą. Anglų karo aviacijos vadas, Sir John Slessor, pavyzdžiui, sakė: "Pasaulinis karas mūsų dienose, ir mūsų gadyne būtų žmonijos sauzudybė. Ne vietoje kalbėti apie nevertojimą to, ar kito baisaus ginklo. Klausimas dabar — panaikinti karą." Žymus anglas, nervų specialistas, profesorius Adrian sako: "Prieš mus stovi galimybė, kad dažnėjanti atomo suplaisymai pasaulyje prigamins tiek radijo spindulių veiklumo, kad žmogus nebegalės pakelti ir pasisukti nebegalės. Jei neatsisakysime karo, tai gali būti atsidursime mūšyje, kuris žmonijai bus paskutinis ir ją į karstą paguldys."

Tokiu būdu, Russell sako, prieš mus stovi klausimas: kas daryti? Atsisakyti karo, ar atsisakyti žmonijos? Idomią kalbą pasakė ir amerikonių gerbiama generalas MacArthur Los Angeles mieste, Amerikos legjionierių seimui. Jis sakė:

stucijinių "revoliucijų" Prancūzijos Parlamente kaip dabar. Žodžiu, Prancūzija su visa savo politine praityje galybe ir kultūra bei pasauline prestyža dabar atrodo tarsi žmogus be galvos! Chaoso verpete sukasi. Visas civilizotas politinis pasaulis žiūri į Prancūziją tarsi politiškąjį Vulkaną, visi traukiasi nuo Prancūzijos tarsi nuo Vulkano bijodami, kad išsiveržančioji politika lava neužlėtų jų. Žodžiu, ši Europos demokratija politiškai ir morališkai supuvusi ir ji neilgai Prancūziją valdys anarchiškai.

"Nuogoji tiesa ta, kad žmonija negalės pažengti sekamo žingsnio augstyn į civilizaciją, jei nepanaikins karo. Tiesa, sakoma, žmogaus širdis nepadariusi pažangos per paskutinius tūkstančius metų ir kad todėl karo panaikinti galima. Taip kalbėti tebuvo galima kada mūsų mokslas dar nebuvo sugalvojęs naujųjų ginklų kurie žūdo ištisas mases žmonių. Stebėtinai šitokių ginklų pasidarymas visą klausimą išima iš doros bei moralės sričių ir perkelia į šaltą moksliską svarstymą. Tai jau nebe kunigų ar filosofų klausimas, bet klausimas apsaugoti žmonijos gyvybę. Nežinome, koks likimas mūsų laukia, bet galime drąsiai pasakyti vieną — pasauliniai klausimai jau nebebus karu išspręsti. Gali būti, kitas karas mus visus pražudys, bet jis nepaliks nei vieno žmogaus gyvo, džiaugtis 'laimėjimu'."

Anglija, paskelbdama gaminsianti sau vandenilio bombas, ir Amerika, tęsdama toliau atominį ginklų išbandymus, rodo kad Vakarai vykdyd savo politiką stovėti du žingsniu pirma diktatūrą pasaulio naujųjų ginklų frontuose. Si pirmenybė užtikrins taiką ir draus diktatorių pulti.

Viešpataus pusiausvyros metas (gal ilgi metai) per kurį žmonija šiaip taip ras būdą panaikinti karą, kaip politikos siekių vykdymo priemonę. Europos istorija jau turi pavyzdį kaip Vakarų pasaulis išsprendė vieną kietą ideologinį ginčą. Taip vadinamas tikybos karų laikotarpis, arba šimto metų karas, ir tokie dalykai kaip "Baltramiejaus Naktis". Katalikai ir protestantai, dideliu atkaklumu, karu norėjo vieni kitiems užkarti savo tikiybę ideologiją. Ejo tikras broliškas, savivžiūdiškas karas per visą šimtą metų, kuris nualino Vakarų Europą, ypač Vokietiją. Galiausia, abi karuijančios pusės suprato kad karu viena kitos neįtikins. Todėl apsisprendė taikai sugyventi, vadinamu tikiybės pakantos principu. Vietoje karo už tikiybą dėmesis nukreipta į visai pašalinį dalyką — į gamtos mokslus ir jų taikymą gyvenimui. Čia nereikėjo kraujo lieti ir taip apsimokėjo, kad stebėtina technika bei jos turtai pasidarė žmonijos nuosavybė.

Gali būti, kas nors tokio nutiks ir dabartiniame pusiau pasidalinusiame pasaulyje kivrė. Abi pusi patirs, kad viena kitos karu neįtikins, o jei karą pakels, tai abi žūs. Tada, gali būti, pakreips nerijias bei protą, kuriam nors pašalinima da-

Niekio gero.

London "Observer" bendradarbis, Sovietijos reikalų žinovas, Edward Crankshaw, rašo:

"Perversmas komisaruose Maskvoje rodo Kruščevo, partijos vado pasibučiavimą su praščiausiu sovietų valstybės elementu — karo komisariais ir karine policija. Tik prieš Malenkovo pasitraukimą, Ivanas Serovas, kuris pirmininkavo valstybės saugumo komiteui, tapo pakeltas ministru. Tas rodo, kokie vėjai pučia, nes Serovas praityje buvo vykdytojas pačių žiauriausių slaptosios policijos teroro priemonių." (Jis pavyzdžiui, sugalvojo ir vykdė Lietuvos inteligentijos ir susipratusių darbo žmonių deportacijas Sibiran).

"Sunku tikėti, kad tokia valdančioji grupė, su tokiais užnugariais, vedama žmogaus, kuris, su visais savo talentais, visgi, ne Stalinas, tinkamai išgyvens bausių ekonominę suirutę ir pasiutusią asmeninę kovą kuri dabar valstybėje pasireiškė."

Amerikos lietuvių pinigais.

Indijos lietuvių bendradarbių draugijos laikraštis "Misijonierių Bendradarbis", kurį misijonierius, kun. J. Svirnelis leidžia tolimoje Indijoje, paskutiniame numeryje deda paveikslą naujos bažnyčios tame krašte, kuri buvo pastatyta lietuvių lėšomis ir pastangomis". Pasirodo, Amerikos lietuviai tam tikslui davė \$5,800 aukų. Iš Anglijos lietuvių gauta 15 svarų (apie \$50). Per pašventinimą prie komunijos priėjo 700 indus.

Ne bergždžiai Amerikoje gyvename.

"Sandara" rašo:

"Pranas Gudas Amerikon atvyko 1906 metais. Įstojęs į Valparaiso universitetą, pradėjo mūsų spaudai rašyti 1908 metais lietuvių studentų žurnale "Jaunimo Sapnai". 1916 metais vedė poetę Gorklytę. Jiedu išauklėjo du sūnus ir vieną dukterį. Sūnus Fabijonas dabar dėsto anglų literatūrą. Kitas sūnus Gaudantas, inžinierius Bell Telephone įstaigoje. Duktė Augusta dirbusi Čikagos Public Library, dabar sukūrė savo šeimyninį židinį."

Dr. J. Šliupas 1910 metais sakė, kalbėdamas į 7,000 Čikagos lietuvių:

"Nors Europos lietuviai mus pašiepia, bet, visgi, mes

lykui — pavyzdžiui, anglų istoriko Toynbee nurodytam suderinimui privatinės iniciatyvos su socializmui ekonominiuose reikaluose. Arba — sukūrimė federalinės viso pasaulio politinės valstybės arba sąjungos.

Šiaip, ar taip nei karas, nei pusiausvyros laikas neuduoda jokių prosvaisių atgaivinti tą nepriklausomą Lietuvą, kuri gyvavo dviejų pasaulinių karų, protarpyje.

Vyt. Širvydas

Ka Kiti Rašo

čia, Amerikoje, ne be naudos, taip sau, taip broliams Lietuvoje gyvename."

Grazūs užsimojimai.

Brooklyn, N. Y. įvyko Amerikos lietuvių katalikų Katalikų Akcijos suvažiavimas, apie kurį "Garsė" sakoma:

"Motina Aloyza (pranciskietė iš Pittsburgo) palietė Amerikos lietuvių katalikų istorijos faktų rinkimą. Senieji pionieriai sparčiai miršta. Istorinė komisija privalėtų į jų žinias rinkti ir atskirais tomiais leisti. Kunigų Vienybės istorinė komisija (kan. kun. J. B. Končius, kun. Girždiūnas, ir Dr. A. Skučas) ruošia lietuvių katalikų istoriją dviejų tomų: pirmasis bendra, antrasis — parapijų aprašymas."

Tėvynės Mylėtojų draugijos sekretorius, M. Kasparaitis siuntinėja visuomenei gražiai išleistus lapelius, kuri ragina prenumeruoti (\$5.), arba tapti garbės leidėju (\$10.) Dr. V. Sruogienės rašomi Lietuvos Istorijai. Sakoma knygoje bus 700 puslapių ir 250 paveikslų. Tėvynės Mylėtojų draugijai būtinai reikalinga tučiuoj 300 leidėjų, arba 600 prenumeratorių. Pinigus reikia siųsti: M. Kasparaitis, 1827 Linden Ave., Racine, Wis.

Tikimės, visi gyvi Amerikos lietuviai tuojau atkreips dėmesio į šį energingo M. Kaspraicio prašymą.

Gal nėra ko sakyti?

"Margutyje" buvęs Lietuvos generalinio štabo vadas ir diplomatinis atstovas Berlyne, Kazys Škirpa rašo:

"Šiuo metu nebūtų Lietuvos reikalui naudinga kelti viešumon, kas atsakingas, kad liko neapsaugota net Lietuvos garbė: nepaleista nei vieno šūvio į priešą (Maskvos bolševikus), kada jie veržėsi į mūsų kraštą, ir nepakelta viešo protesto prieš Lietuvos nepriklausomybės žudiką."

Vokietis vis vokiečys.

New Yorko "Times" korespondento Maskvoje (1949-1954 metais) Harrison E. Salisbury knygoje "Amerikan ir Russia" pasakojama, jis radęs iš Pavolgės Stalino ištremtų vokiečių kolonistų Azijos Tadžikstane, kur jie padėjo pastatyti stiprai augantį naują miestą. Vienas iš jaunuolių vokiečių korespondentui pasakojo:

"Kada mes, vokiečiai čia buvo atitremti, viskas buvo bausiu. Senojo miesto dabar nei atsiminimų nėra. Mes vokiečiai, viską perkeitėme. Mes pastatėme naujus namus, nutiesėme naujus kelius. Mes pastatėme švarų ir gražų miestą."

Taigi, Stalino sunaikintos Pavolgės vokiečių respublikos vokiečiai ir Azijoje pasiliko vokiečiais, kaip, tikimės, ir lietuviai pasiliko lietuviais. Korespondentas sako šie vokiečiai ir vietinius rusus žiūri su panieka, nes skaito juos bemoksliais, apskretusiais jaučiais.

V. Šernakys

Materialinis Suinteresuotumas

Tarp komunistinių keistenybių yra viena, kuri kiekvienam krenta į akis. Jie mėgsta paprastus dalykus vadinti keistais vardais. Tuo būdu jie nori suteikti paprastems dalykams neva moksliskumą, o svarbiausia — apdumti žmonėms akis, nuslėpti tiesą kurią galima išreikšti labai paprastais žodžiais.

Neseniai keistame komunistiniame žodyne nukaltas naujadaras — materialinis suinteresuotumas. Be abejo, būtų galima daug paprasčiau pasakyti tai, ką reiškia šis naujas išmislas. Kiekvienas žino, kad daug kas sovietinėje santvarkoje neina kaip sviestu paptepta. Ypač blogi reikalai yra žemės ūkyje, nes žmonės neįaučia jokio noro dirbti, kai didžiausią derliaus dalį suryja Rusijos valstybė, palikdama patiems žemės ūkio darbininkams tik menkus trupinius.

Matyti, kartą padėtį su prato ir komunistiniai prievaidos. Tačiau jie neišdrįsta viešai prisipažinti, jog žemės ūkio srityje yra nuėję klaidingu keliu. Todėl jie sugalvojo tą baidyklinį materialinį suinteresuotumą, kuris neva turėtų pakelti žemės ūkio darbuotojų norą dirbti.

Nekartą Lietuvos komunistų garsiakalbiai pranešė, kad valstiečiai nelinkę trūsti laukuose, kai jie vis vien iš to neturi naudos. Neturėdami ko kito daryti, išgalvojo, jog už nederlių Lietuvoje esąs atsakingas lietus ir kiti gamtos reiškiniai.

Štai Kaišiadorių rajono artojas Kazys Ivoška atsitiktinai pamato ant kolūkio pirmininko stalo raštą, kad jis galėtų gauti papildomą atlyginimą grūdais ir pinigais už virš plano išartą žemę. Tiesa, iš karto jis netiki savo akimis, nes, pasak jo, komunistai daug ką prarado, o kai reikia duoti, tai šnipšt. Pagaliau buhalterė jį įtikino, kad tikrai bus mokama, ir jis išėjo į lauką arti.

Pranešimas

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Vyriausieji Rinkimų Komisija, atsižvelgdama į tai, kad Bendruomenės Organizacinis Komitetas tarybos rinkimų sistemą galutinai nustatė tik š. m. vasario 26 d. ir kad ligiolinis sistemos netikrumas galėjo turėti įtakos į kandidatų statymą, nutarė: Jungtinių Valstybių Lietuvių Bendruomenės Tarybos kandidatų statymą pratęsti iki š. m. kovo 10 dienos.

Pagal LOKo vasario 26 d. nutarimą tarybos rinkimai bus vykdomi taip, kaip yra nustatyta ir paskelbta Vyr. Rinkimų Komisijos — "Rinkimų Tvarkoje."

Bendruomenės apygardos, apylinkės ir rinkimų komisijos labai prašomos rūpintis ir tomis kolonijomis, kur bendruomenės organų dar nėra, kad tarybos rinkimų proga jie būtų sudaryti ir rinkimuose juo daugiau lietuvių dalyvautų.

Vyr. Rinkimų Komisija

LITERATURA IR GYVENIMAS

Laisvės nevertas, kas negina jos.

Kada suomiai, estai, latviai ir lietuviai 1918 metais kovojo už nepriklausomybę nuo rusų imperijos, suomių maršalas Mannerheim savus tautiečius išpėjo neleisti vieniems vokiečiams nešti didžiąją kovos dalį. Jis tada sakė: "Jei tauta nori, kad jos laisvė būtų amžina, ji turi tai nupirkti savo kančiomis bei savo sūnų krauju."

O 1939 metais, kada suomiuose pasirodė palinkimas nekreipti dėmesio į geresnį karinį pasiruošimą bei apsiginklavimą, maršalas pareiškė: "Tautų teises apgina ne gražių pareiškimų žodžiai, bet tautos pasiryžimas gintis žygiams ir aukomis." — (Iš "The Memoirs of Marshall Mannerheim".)

Gal dabar pastebėti vietos kapitulų?

Ir stovi kultūros vežimas vietoje ir lietuvių Amerikoje gyvena sunkias dienas. Jaunimas slysta iš rankų, senimas skęsta ir miršta; gyvieji barasi. Negalima sakyti, kad nieko nebūtų daroma, arba kad nieko nepadaryta. Tačiau, sielų dauguma gyvena tik iš atsinešto kapitalo — dvasios kapitalo iš Lietuvos. — (Iš Alės Arbačiauskienės laiško iš Amerikos, "Mintyje", ėjusioje Vokietijoje 1948 m. bal. 1:30 d. Alės Rūtos vardu, Arbačiauskienė šiomis dienomis gavo \$1,000 "Draugo" dovaną už parašytą apysaką iš Rokiškio apskrities valstiečių gyvenimo. Tikimės, ji dabar šviesiau į Amerikos lietuvius žiūri ir sutinka su Bačiūnu: "Bet mes jaučiamės turtin-gesni, nes nepraradome savo dvasios, savo būdo ir širdies, nors jaugome į Amerikos gyvenimą, ir esame šio krašto piliečiai.")

Rankų bučiavimas.

Vyras, iš savo pusės, paima moteris ranką kaip ji jam pakišama. Jis ją paima savo išskėstu delnu, tartum, jam patikimą didelę brangenybę. Tada labai, labai išlėto visai nesiskubindamas, jis prie tos atkištos rankos prisilenkia. Niekados, vai niekados neprivalu jam tos rankos į save pakilti! Ispaniją New Yorko Times Draudžiama ją paspausti ar vyriškai pakratyti. Tinkamai prisilenkęs, vyras tada

Vidaus, spec. širdies ir plaučių ligos.

DR. B. MATULIONIS

Priima bet kurią dieną, iš anksto susitarus — telefonu ar laišku.

Telef. 22, Pascoag, Rhode Island.

Adr. State Sanatorium Wallum Lake, Rhode Island

Atstumas: nuo Providence — 24 mylios,

nuo Worcesterio — 26 m.,

nuo Boston ar Brockton — 50 m.,

LIETUVOS ISTORIJA SU NAUJOVIŠKA APŽVALGA

"Nors Lietuvos Istorija yra visiems gerai žinoma, aš ją rašau Amerikoje gimusiems lietuviams, kad geriau suprastų savo tėvų numylėtą Didvyrių Kraštą"

Rašo Vytautas Skrinška

Didysis kunigaikštis Kazimieras mirė Gardine 1492 metais. Jis iš viso turėjo šešis sūnus ir penkias dukteris. Vienas jo sūnus irgi vardu Kazimieras, gimė 1458 m. Jis labai rėmė katalikų bažnyčią ir per visą savo gyvenimą buvo labai maldingas. Jis mirė 1484 met. Vilniuje, ir 1521 m. Kazimieras buvo paskelbtas Palaimintuoju, o 1602 m. Popiežius jį paskelbė šventuoju. Šventas Kazimieras buvo pirmas lietuvis tų aukštą garbę susilauk.

Tėvo Kazimiero įpėdinis buvo jo sūnus Aleksandras, kur buvo išrinktas Didžioju Lietuvos Kunigaikščiu 1492 m. Per paskutinius trejus Kazimiero gyvenimo metus Aleksandras valdė Lietuvą, kaip jo vietininku nes tėvas gyveno Krokove, Lenkijoje. Tuo būdu jis jau buvo susipažinęs su valstybės reikalais. Lenkija valdyt — Kazimieras paskyrė (per savo paskutinį testamentą) savo vyresnįjį brolį Joną Albrechtą.

Lenkai labai buvo nepatenkinti su Kazimiero paskutiniu testamentu, nes jie norėjo bendrą valdymą abiejų tautų, o Kazimiero raštai atskyrė tą tikslą. Bet jiems nebuvo kitos išeities, ir jie išrinko Joną Albrechtą savo karalium. (Taip, kaip Kazimiero raštas jiems siūlė). Tuo būdu Lietuva vėl atsiskyrė nuo Lenkijos. Bet Jonas Albrechtas vistiek titulavosi save kaip Didžioju Lietuvos Kunigaikščiu ir lenkų karalium, taip kaip kitais laikais Jogaila darė. Bet jis tą titulą negavo iš Lietuvos valdžios ir abi valstybės rišo tik tradicinę sąjungą. Aleksandras valdė laisvą, nepriklausomą Lietuvą nuo 1492 m. iki 1506 m.

Pradžioje Aleksandro viešpatavimo Lietuvoje radosi sunkių ir gilų problemų. Viena, kad lenkai vis buvo nepatenkinti, o antra, kad Maskvos kunigaikštis Jonas III vis puolė ant lietuvių užimtų kraštų Rusijoje ir Lietuvos karalystė Rusijoje jau smarkiai pradėjo sumazėti. Todėl Lietuvos kunigaikštis Aleksandras norėdamas pagerinti santykius su Rusija apsiėmė su Jono III duktere Elena 1494 m. Iš karto giminytė su Maskva pagerino abiejų valstybių santykius. Bet kadangi Aleksandras buvo katalikas o Elena norėjo pasilikti pravoslavų tai tarp abiejų buvo gyvenimo nesutikimas, kur net atsiliepė tarp abiejų tautų su politiška reikšme. Pravoslavų dvasininkai ir rusų bajorai kilo prieš katalikišką Lietuvą. Jonas III dabar palaikė ryšius su Lietuvos priešu Krimo Chanu Mengli - Girėju. Jonas III dabar kaltino Aleksandrą kad jis nestatė Elenai reikalingos Pravoslavų cerkves ir pradėjo karą su Lietuva 1499 m.

Tuom tarpu, Aleksandro broliai, čekų karalius ir len-

kų karalius Jonas Albrechtas buvo padarę sąjungą kariauti su turkais. Aleksandras irgi su Lietuva prisidėjo prie šios sąjungos. Taigi Rusijos kunigaikštis Jonas III matydamas, kad lenkai negalės duoti Lietuvai pagalbos nutarė pulti Lietuvą.

Lietuvos sąjungininkai buvo tik Livonijos Ordino Magistras Valteris Pletenbergas ir Užvolgio Totorių Chanas Šach-Achmetas. Karas faktiškai prasidėjo 1499 met., bet tikrai tai buvo paskelbtas 1500 m. Iš karto Lietuvai gerai sekėsi karas su Rusija. Maskvos pasieny, rusų kariuomenė, vedama kunigaikščio Konstantino Ostrogiškio buvo sumušta ties Vedroša ir pats vadas pateko į nelaisvę. Magistras Pletenbergas (Lietuvos sąjungininkas) irgi puikiai kariavo. Jis du kartus išblaškė dideles Maskvos kariuomenes. Bet štai kokiu buvo klūtis. Lietuvai trūko kariuomenės rezervų, nes didelė kariuomenė buvo pasiūsta ant Turkų fronto o Rusija tik viena frontą turėjo — tik Lietuvai!

Kitas Lietuvos draugas Užvolgio Chanas Sach-Achmetas buvo toli įsiveržęs į Naugardo Sieversko kraštą, bet kadangi jis negavo paramos iš Aleksandro jam ir jo kariuomenei pritrūko maisto ir jiems puikus sekmingas žygis nuėjo veltui. Jis pasitraukė į Kijevą bet ten jo kariuomenė buvo apsupta ir didžiulia pasidavė Krimo Chanui. O pats Sach-Achmetas pradėjo su Turkais derybas. Bet Lietuvos kariuomenės būrys jį suėmė ir jis buvo atvežtas į teismą Lietuvon ir buvo uždarytas Kauno Pilies kalėjime, kur jis vėliau mirė.

Per karą su Maskva mirė lenkų karalius Jonas Albrechtas 1503 m. Aleksandras tuojau ėmė rūpintis, kad jam tektų lenkų karūnas. Lietuvos ponai jį parėmė, nes jie tikėjosi tada gauti didelę paramą iš lenkų kariaut prieš Maskvą. Aleksandras gavo lenkų karūną, bet Lenkija nieko nepadėjo Lietuvai kariauti prieš Rusiją.

Besirūpinant apie lenkų karūną, Aleksandras kariškus reikalus kaslink rusų frontą tikrai buvo apleidęs ir Lietuvos karalystę Rusijoje daug smarkio nustumė negu kaip kad per Kazimiero gyvenimą. Maskvos kariuomenė net tris kartus buvo apgulusi Smolenską, užėmė Oršą ir apdegino Vitėbską. Aleksandras dabar pradėjo derybas del taikos su Rusija. Per šitą laikotarpį Totoriai (Jonos III draugai) siaubė Lietuvon ir lenkų valdomus kraštus, kaip Ukraina, Kijevą, Podolę, Voluinę ir Galicijos žemes. Aleksandro mirties metais (1506) Totoriai buvo pasiekę net Naugarduką ir Lydą, bet pagaliau ties Klecku juos sumušė myli-

NEVALSTYBINIS, BET PARTINIS BIZNIS

Beskaitantieji laikraščius ir besijdomaujantieji politiniais įvykiais dažnai būna nustebinti partijų nevalstybingumu.

Ypatingai toks politinių partijų nevalstybingumas labai dažnai pasireiškia Prancūzijoje.

Nors pati Prancūzija save laiko didžiąja ir stengiasi būti net vadovaujanti valstybe, bet jos parlamentariai elgiasi taip, kad gali nulysti ne tik į mažųjų bet net į satelitinių valstybių tarpą. Kada reikalingas vieningumas ir darnus darbas jos politikieriai niekaip neįstengia sudaryti pastovios ir tvirtos vyriausybės. Kas kelintas mėnesis keisdami vyriausybes, dažniausiai vadovaujasi nevalstybiniais, bet grynai partiniais interesais. O kas blogiausia, kad net dešiniojos partijos versdamos vyriausybės balsuoja kartu su komunistais. Komunistai, visose šiapus geležinės uždangos šalyse, yra priešvalstybiniai gaivalai. Tas turėtų būti aišku visiems. Bet kuo gali pasiteisinti partijos, kurios save laiko patrijotinėmis, blokuodamiesi su valstybės duobkasiais komunistais? Čia aiškiai matyti kaip tos partijos savo interesus stato aukščiau už valstybės. Bet netolima praeitis moko, kad taip elgdamiesi, gali prarasti ne tik savo partiją, bet ir visos valstybės laisvę.

Partija, kuri savo interesus stato aukščiau valstybės — bloga partija. Kalbant apie kitų valstybių partijas pravartu žvilgtelėti ir į savasias - lietuviškas partijas. Treptyje esan-

masis Aleksandro didikas, Glinskis.

Aleksandras padarė taiką su Maskva del 6 metų. Tuoj taikoje Maskvai buvo palikta Černigovas, Naugardas Sieverskas, Starodubas, ir Okos paupiai. Taigi Maskvos sienos jau siekė Dnieprą. Abi pusės pasižadėjo praleisti laisvai žmones ir prekyba per savo rubežius. Lietuva karą su Rusija pralaimėjo užtat, kad Lenkija ją nepagelbėjo.

Aleksandras mirė 1506 m. ir buvo palaidotas Vilniaus katedroje. Tai vienintelis iš Lenkijos karalių, kuris daug daugiau praleido savo gyvenimo laikotarpio Lietuvoje, ir joje buvo palaidotas. Jis daugiausia gyveno Lietuvoje, nes jo žmona būdama pravoslavė nesutiko gyventi Lenkijoje su karšta katalikiška tvarka, o lenkai nesutiko ją karūnuoti karaliene, o pereiti į katalikybę ją draudė jos tėvas. (rusų kunigaikštis).

Aleksandras ir Jonas Albrechtas mirė bemaikiai. Aleksandras mirdamas paliko testamentą, kuriam jis skyrė Lietuvos sostą, broliui Zigmantui (jauniausias Kazimiero sūnus). Lietuvos bajorai tuojau paskelbė jį Didžioju Lietuvos Kunigaikščiu 1506 metais. Lenkai irgi jį išrinko savo karalium, nes jie bijojo, kad nenutrūktų ryšys su Lietuva.

(Kitą savaitę dalis 17-ta)

tieji lietuviškų partijų likučiai, tikriau partijų viršugalviai, savuose politiniuose pareiškimuose, dažnai užsiangažuoja labai nedzientelmeniškai. Negana barnių, teisingiau koliojimūsi vlikininkų su šefininkais, dažnai paliečiama ir Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis.

Geros valios lietuviams nepriklausomybės laikotarpis yra šventas, ypatingai dabar kada jos netekome. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje teko valdžioje būti ir dešiniems ir kairiesiems ir viduriniems. Tobulybės nei vieni nei kiti nepasiekė ko ir negalima norėti, bet, kad vieni būtų buvę idealistai, o kiti uzurpatoriai, tai jau tikras nonsensas.

Bet kaip nemalonu, kad mūsų šiandieninėje spaudoje dažnai randame mūsų nepriklausomybės tam tikro laikotarpio niekinimą ir šmeižimą.

Politinių partijų dignitoriai ar jų klapčiukai, besaptingaudami savo olimpiškuose pareiškimuose nesivaržydami klieđa apie buvusią Lietuvą diktatūrą,

konclagerius, persekiojimus ir panašiai. Žodžiai diktatūra ir konslageriai mums primena nacistinį ir komunistinį režimus. Juk nieko panašaus Lietuvoje, nepriklausomybės laikais, nebuvo. Tik, kad ir tie kurie tai plepa patys tuo netiki. Tuo labiau, kad tais "diktatūros" laikais jie patys buvo gana aukštais ir atsakingais pareigūnais. Tuo netiki nei tie kurie patys tą laikotarpį pergyvena. Mažai kas patikės ir tų kuriems neteko patiems ten gyventi.

Bet neprikl. Lietuvos priešais tai vanduo jų melų malūnams. Nebereikalo tokius pareiškimus pasigardžiuodami naudoja bimbinkai savo vedamuose. Kad komunistai Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį vadina diktatūros ir išnaudojimo laikotarpiu, tas mums suprantama, bet kad mūsų vadinamos patrijotinės partijos, teisingiau jų viršūnės randa nepriklausomybės laikotarpį ir diktatūrą ir kanclagerius tai tikras partinis ligustumas.

Ir kam iš to nauda ir garbė? Tik ne Lietuvai ir ne lietuviams. Ponai partiniai politikieriai! Valstybe prarasti.

VICI

Pavergtųjų Jungtinių Tautų Generalinė Komisija Washingtone

Pavergtųjų Jungtinių Tautų atstovai jau trečias kartas (pirmą kartą buvo 1954 m. gruodžio 21-22 d., o antrą kartą — š. m. sausio 19, 20 ir 21 d.) pavergtųjų Europos tautų išlaisvinimo reikalais lankosi Washingtone.

Š. m. vasario 1 ir 2 dieną Washingtone posėdžiavo Pavergtųjų Jungtinių Tautų Generalinė Komisija, kurią sudaro visų delegacijų (Lietuvos — V. Sidzikauskas, Albanijos-Hasan Dosti, Čekoslovakijos — Dr. Stefan Osuski, Estijos - Leonhard Vahter, Latvijos — Dr. Vilis Masens Vengrijoje — Dr. Tibor Eckhardt, Lenkijos — Karol Popiel ir Stefan Korbonski, Bulgarijos — George Dimitrov ir Rumunijos — Constanine Visoianu) pirmininkai ir Pavergtųjų Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Brutus Costo (rumunas).

Washingtono įvykusiame Generalinės Komisijos posėdyje buvo iš pagrindų nagrinėjamas sovietinės agresijos klausimas. Prieita išvados, kad dabar, kai Sovietų Sąjunga kaltina agresiją Jungtines Valstybes kaip tik esama tinkamos progos iškelti agresijos klausimą Jungtinėse Tautose atlikti tyrinėjimą ir padaryti Jungtinių Tautų Chartos numatomas išvadas. Generalinė Komisija pasiuntė telegramas Valstybės Sekretoriui Dulles'ui ir Jungtinių Valstybių delegacijos pirmininkui Jungtinėse Tautose Lodge'ui, pranešdama jiems sovietinės agresijos požiūriu savo nusistatymą ir paskatindama juos, kad būtų griebiamasi atitinkamų priemonių Jungtinėse Tautose tirti sovietinei agresijai, paglemžusiai

laisvųjų tautų nepriklausomybę. Valstybės Sekretoriui adresuotoji telegrama yra šio turinio: "Atkreipdami dėmesį į Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimo pateiktuosius dokumentus, liečiančius Sovietų Albanijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Rumunijoje įvykdytus agresijos veiksmus, — mes prašome Tamsatą, Pone Sekretoriau, įdabar išnaudoti Sovietų Sąjungos, kaltinančios Jungtines Valstybes agresija Tolymuosiuose Rytuose, pasiūlytąją progą ir pradėti Jungtinėse Tautose generalinį tyrimą visų agresijų, įvykdytų prieš laisvųjų tautų nepriklausomybę."

Be to, Pavergtųjų Jungtinių Tautų atstovai vizitavo Jungtinių Valstybių Kongreso vadovaujančius asmenis: Atstovų Rūmų Pirmininką Sam Rayborn, Senato Užsienių Reikalų Komisijos pirmininką senatorių resijos klausimas. Prieita išvados, kad dabar, kai Sovietų Sąjunga kaltina agresiją Jungtines Valstybes kaip tik esama tinkamos progos iškelti agresijos klausimą Jungtinėse Tautose atlikti tyrinėjimą ir padaryti Jungtinių Tautų Chartos numatomas išvadas. Generalinė Komisija pasiuntė telegramas Valstybės Sekretoriui Dulles'ui ir Jungtinių Valstybių delegacijos pirmininkui Jungtinėse Tautose Lodge'ui, pranešdama jiems sovietinės agresijos požiūriu savo nusistatymą ir paskatindama juos, kad būtų griebiamasi atitinkamų priemonių Jungtinėse Tautose tirti sovietinei agresijai, paglemžusiai

J. J. SAVICKAS—SAULĖNAS

Prie Motinos Kapo

NETIKĖTAS SUSITIKIMAS

Po poros metų ramaus darbo ir vietinių nuotikių Jeronimas patraukė į pirmąją buveinę pasiteirauti apie Harvey. Visą atrado kaip ir pirmiau, tik Angela buvo labiau pabalus ir liesesnė iš rūpesčio del Harvey.

Jeronimas nesužinojęs nieko gero apie savo draugą ir Angelos prašomas leidosi ieškoti Harvey į tą pusę kur jis patraukė. Nes Harvey baumė buvo dovanota kai pasklido gaudos, jog jis užmušė garų plėšikų vadą Billy. Tą išgirdęs Jeronimas daug linksmesniu ūpu patraukė į Texas ieškoti savo draugo su linksmu žinia.

Diena dienas vijo paliekant jo užpakalyje savaitės, o Jeronimas vis jojo tolyn klausinėdamas nežinia apie savo draugą, kad pačiam kur neįkliuvus.

Bijodamas prisitarti prie Apleistos Lankos, kame išvydo nuo aukštesnės vietos išsiblaškusias kelias stubeles, apie kurias maišėsi žmonės. Kad pasilsėjus pačiam ir pasilsinus keleta dienų žirgų, kuris buvo gana nualsintas, Jeronimas nutarė joti pasiteirauti, kas per žmones ir apstoti jei bus galima kelioms dienoms.

Iš lėto nusileido nuo kalvos ir patraukė per Apleistą lanką prie triobų. Prajojęs porą namelių kuriose joki gyvybė nepasirodė. Jeronimas jojo pro trečią, kurioje išvydo bėgančią nuo sulnio į stubą su vandens kiburiu apsilabusia savo geradėjo Smito dukterį Dorą. Jis tuojuo norėjo balsiai vardu prabilti sveikindamas ją bet jai davus ranka ženklą jis susilaukė būk jos nepažįstas.

Netoli surado karčiamą, kurioje buvo užtektinai vietos jam ir jo žirgū kelioms dienoms nes dabar kitos keblios mintys išliko prieš jį, — kokiū būdu atsirado jo buvusi slaugė Dora pasmerktųjų vietoje? Tą jis pasiryžo ištirti ir tuojuo emėsi slaptos stropaus darbo.

— O kaip einasi tamstoms po Apleistą Lanką? užklausė prakaitą braukdamas Jeronimas senai nutukusio karčiarninko.

— Vidutiniai, kai negalima į geresnį prieiti įstatymų pasmerktiesiems, tai turime tenkintis tokiu kokis yra. Vienas kitas naujas beteisi užsuka su įvairiomis žiniomis tai taip ir slenka dienos. Beveik pusė metų kaip Slimas Grady pagrobęs atvedė puikią merginą į mūsų koloniją, tai vis daugiau prasmatinčių turime, nes kiekvienas nori ją sau laimėti už ką nesųkį jau buvo susipešę, tik nuo jų ją apsaugo Billy našlė pati flirtuodama su puikesniais vyrais.

— Ar ji nėra tam priešinga? užklausė Jeronimas.

— O kas čia žiūri priešinimosi silpno sutvėrimo. Nes čia juk teisės ir tiesa bevertės kur kumštys ir jėga viešpatauja.

— Aš kad ir kažin kur eičiau del jos.

— Nereikia labai toli. Sakai jog ji pagrobta ir nenori čia būti, tai rask tokią išeftį saugiai su ją išbėgti iš čia, kur rasi laisvę ir ramų gyvenimą. O ji užtai irgi manau bus tamstoms dėkinga.

— Hm tiesa, tamsta išmintingai kalbi, bet pabėgti su ja nėra taip lengva kaip tamstos manote. Nes ji randasi geroje priežiūroje, iš kurios vienam nėra ką pamastyti ją pagriebus pabėgti.

— Jeigu tamstoms reikia, tai aš padėsiu kaip geriausiai savo draugui.

— Labai ačiū, labai ačiū, linkėjo prieš Jeronimą prakaitą šluostydamas karčiarninkas. — Aš tamsta pasitikiu kaip savo broliu, tik turime susitarti kaip ją tinkamiaus paimti, o dabar išgerkime už jos sveikatą, ir stiklai baltosios bei alaus likosi tušti.

— Geriausias susitarimas bus, — tai pasikalbėjimas su ja ir kaip ji prie to atsineš, tada galėsime svarstyti kas reik toliau daryti. Ar galima nueiti nenužvelgtiems pas ją į namus pasikalbėti?

— Galima nueiti, nes kas vakaras ten bus bet rindaus pasikalbėti bus ten vietos ir laiko.

— Tai nors pasižiūrėsimė ką turime daryti.

— Gerai, šiandien nueisim.

Vakarui prisitartinus Jeronimas su karčiarninku patraukė į Doros būstinę, kame ji Jeronimo kaip saulės patekėjimo laukė. Ji netikėjo, kad Jeronimas gali būti blogas kaip kiti Apleistos Lankos vyrai, delto visa savo išsivadavimo viltį sudėjo jame. O kai Jeronimas su karčiarninku prisitartine patamsi žengė į stubą, tai per duris eidama Dora nepastebėtai įspraudė Jeronimui raštelį, ir dingo savo kambary visam vakarui.

Jeronimas išidėjęs poperėlį kišenėn žengė vidun, kur susipažino su nemažai ten esančių smarkesnių vyrų, ir pradėjo

vieni kitus vaišinti, tik Jeronimas mažai gerė, nes jam neišėjo iš minties esantis laiškusis kišenėje todėl kiek pabuvęs išėjo į lauką patraukdamas į savo laikiną būstinę. Parėjęs į kambarį užsidėgė lempą, užsidangstė langus, tada išsitraukęs sulamdytą poperėlį emė skaityti.

Gerbiamasai:

Gal nesitikėjai mane išvysti šioj nemletoj ir visų pasmerktųjų vietoj, bet niekš rankos prieš mano norą atvedė čia. Tiktai asaros. Tai kasdieninis mano maitas, kuris greitai tur būt baigsis.

Atsiminusi praeities valandas, kuomet tamstos buvote pas mus ligoniu o aš tamstos slaugė kuomet žadėjote atsilyginti kuo tik aš panorėsiu, todėl susilaukus kritiškiausios valandos savo gyvenime, šaukiuos tamstos čia išvydusi, kad gelbėk! nes žūstu. . . Aš vieną mylėjau ir myliu, nuo kurio mano širdies neatplėš, tik mano kūną atplėšė nepaliekant jokių pėdsakų, kad nežinotų kur manęs ieškoti gyvos ar mirusios. Jie už dienos — kitos mano mane paversti savo gyvuliškų jausmų auką, bet aš kovojau ir kovosiu lyg paskutiniosios — mirsiu del mylimojo kad savo vardo nesuteršus ir namams gėdos nepadarius. O jei galite, tai gelbėkite mane, už tą būsu jums dėkingi visą gyvenimą mano gimdytojai, sužieduotinis, o aš kiekvienu krauju lašu jus laiminsiu per visą gyvenimą.

Jei galėsi, atėik po pusiaunakčio į užpakalinį stubos antro aukšto langą, kame aš lauksiu susukus paklodė del lipimo. Tada susitarsime viską, tik elkis labai atsargiai, nes je mane saugo.

Lauksiu, nes kiekviena suvėlinta valanda gali kainuoti man brangią gyvybę.

Dora
Jeronimas užbaigęs skaityt laišką atsisėdo ir emė mastyti paskiau paėmęs antrą syk perskaitė ir sudegino, kad neliktų jokių žymių ir emė svarstyti kaip greičiau ją išgelbėjus, kuri pasišventimu jo gyvybę išgelbėti. Dabar juk jis turi parodyti savo dėkingumą ir save vertu vyrų, kad istiesus pagelbos ranką reikalingai.

— O kas, nepatinka Apleistos Lankos gyventojai, kad taip greit parbėgai? sugrįžęs klausinėjo linksmai nusiteikęs karčiarninkas.

— Visai priešingai, bet jaučiuosi pavargęs, o ten pilna žmonių tiek garsiai kalba, net emė net galva svaigti, delto ir sugrįžau pasilsėt.

— Ar žinai ką brolau ryt Toni ir kiti žymesnieji šulai išjoja plėšikauti ant paros, tai gal galėsime ir mes pasikalbėti su Dora.

— Kuomet jie grįš?

— Kitą dieną.

Dar pasidalinę po keleta sakinių nuėjo kiekvienas į savo kambarį miegoti. Jeronimas neužmigo, nes sulaukęs pusiaunakčio patraukė į nurodytą vietą kame laukė jo Dora.

BĖGIMAS

Sekantį vakarą Jeronimas sėdėjosu karčiarninku Juozu kambaryje vakaro tylos slegiami.

— Klausyk Juozai, ar sutinki šią naktį bėgti, nes tai patogiausias laikas. Žinok, jog čia nieko gero neužgyvensi būdamas plėšikų tarpe, o ten gal geresnis gyvenimas jus laukia.

— Ar ją paliksime.

— Jūs nesirūpinkite su ja, nes ir ji kartu bėgs.

— Kaip tai nesuprantu? Iš kur jūs žinote, jog ji bėgs ir kaip iš kur ją paimsimė.

— Jau mano sukalbėta ir padaryta viskas tik reikia paskutinis veiksmas atlikti.

— Hm, hm velnes žin, kaip jūs galėjote suost ar susiuosti.

— Tai jau mano dalykas, o ką sakai apie bėgimą.

— Aš į patį pagarą bėgiau su ja ne tik į laisvę ir gražesnį gyvenimą.

— Tai paimk ir pabalnok savo abu arklius gerai pašėręs ir mano. O apie antrą valandą ryto tykia visus arklius atvesi prie medelio ant kryžkelio ir pasirengęs lauksi mūsų. Aš atsargiai nuslinksniu lyg jos lango kame ji būdi ir laukia. tuosyk ji nusileis per susuktą paklodę, atbėgsime prie tavęs ir tuosyk dumsim tolyn ir tolyn.

— Padarysiu viską kaip ziet, patvirtino rankas trindamas iš džiaugsmo Juozas.

Numatyta valanda Jeronimas vedėsi Dorą prie arklių, kame jų laukė Juozas. Ir nors atsargiai elgėsi arklius labai tykiaiai leido, bet jautresnieji greit pajuto ir šviesio mėnesioj emė bėgti žiūrėt kas joja. Neilgai laukus paklydo klykimas, delto jojantieji paspaudė arklius leidosi

bėgti, kurie greit pranyko už miško tankmės, o netrukus kelias sudulko per Apleistą Lanką nuo keleta vejančių smarkių vyrų. Ilgai vieni bėgo, kiti vijosi, tik saulei tekant vejantieji prisivijo bėgančius ir prasidėjo smarki žūtbutinė kova. Nuo kovojančių vyrų neatsilikto ir Dora kurios revolveris iškėlė iš balno du plėšikui.

Jeronimui teko sunkiausia kova, prie kurio visos jėgos susispietė, bet jis vienus taikiu šuviu, o kitus šautuvo buože išguldė, užtai ir jo bendradraugis karčiarninkas Juozas kulkos pervertas krito. Kai liko du beteisai, tai vienas leidosi bėgti, o antras paėmė kovos karšty bėgdamas pro šalį sugriebė iš užpakalio Dorą užsikeldamas ant arklio ir leidosi bėgti. O Jeronimas išguldęs priešus pats turėdamas gana opia ir pavojainga žaidžą, sugriebe arkli leidosi vyti grobiką su Dora. Mat vienam bėgti ant arklio lengviau ir patogiau todėl jis greit juos ir pavijo. Grobikas paleido kelius šuivius, iš kurių pora parvėrė Jeronimui šoną, bet Jeronimas nenorėjo šauti nenorėdamas nužudyti Doros. Juk jis mielu noru būt sutikęs mirti, kad tik sveika gražinus į laisvę nekaltą merginą tėvams.

Kai Jeronimas emė grobikui lipti ant kulnų, tai šis paskutinius šuivius sudejęs leido į priešą tikėdamas užmušti, bet tik pirmam šuviui sutrenkus Dorą sutrenkė per ranką ir revolveris iškrito žemėn, tuosyk Jeronimo paleistas laso sušvilpė ir grobiką su Dora nutraukė nuo arklio. Tada jis su blizgančiu peiliu puolėsi prie Jeronimo, bet pirma jį kulka pasiekė ne kaip jis spėjo prisitarti prie priešų.

Po to Jeronimas užsodinę suvargusią ir nuo išgascio išbalusią Dorą ant arklio leidosi tolyn nuo pavojingos vietos. Atvykę į kovos vietą pasiėmė geresnius ir netiek nuilsusius arklius skubėjo keliu pirmyn.

Per dieną saulė kepino, o jie vis joje be jokios pertraukos. Jeronimas jautėsi visai silpnas nuo atsivėrusios žaizdos bet Dorą ramindamas menkniekiu nemanė stoti kol laikėsi ant arklio. Tik vakarui artėjant pasuko iš didesnio kelio į miško keliuką per tankmės kol saulėlydyje bijodamas užsikniaupes ant arklio nuvirtu žemėn be sąmonės. Dora išsigando manydama Jeronimą mirus, bet kai apžiūrėjusi rado tiktai nualpusį, tai pradėjo rūpintis jo gydymu.

Kadangi vakaras buvo čia pat ir nebuvo laiko apsižiūrėjimui aplinkumos, tai jį palaužiusi šakų paguldė Jeronimą užtūsusį ant jų suraišiojo žirgus ir atsisėdo per naktį saugoti ligonį. Sekantį rytą Dora nuėjo prie netoli esančios kalvos nuo kurios išvydo nepertoliausia esantį namelį be jokio sutvėrimo aplink. Sugrįžusi prie ligonio surado dvi kartes ant kurių pridėjo šakų užtraukė be jokios nuovokos Jeronimą ir užkabinusi prie arklio belno laso, patraukė link namelio mažais takeliais.

Atsiradusi netoli stubelės, paliko ligonį su arkliais už krūmų kelmo, o pati apsiginklavusi nuėjo į jos vidų. Pravėrusi stubos duris nieko jos vidui nerado, tik tykia vienamą ir menkus nuo senai apleistus rakandus. Apžiūrėjusi vidų ir radusi jog joje senai kas bebūvo ji pasiryžo apstoti su ligoniu kol viskas nukryps gerojon pusėn.

Kaip sumanė taip ir padarė. O gale stubelės tekantis upelis su našia pieva tarp krūmų labai tyko arkliems gamiavai. Dienos slinko, o Jeronimas vis stovėjo tarp gyvenimo ir mirties. Tiesa Doros rūpestingumas ir jos parinktieji vaistai apgydė žaizdą; užtai jai gerėjant karštinė prislėgė Jeronimą. Tik aštunta dieną Jeronimas sustiprėjęs prabudo nuostabiai žiūrėdamas aplink kur jis esąs.

— Kaip tamstos jaučiatės? užklausė Dora, kai pastebėjo ligonį pabudus.

— Neblogai, nes gerai išsimiegojau.

— Ar nenusibodo taip ilgai miegodama?

— Visai ne! O kaip ilgai aš miegojau? Gal neilgiau kaip ir visuomet.

— Neatspėjot.

— Malonėkite pasakyti.

— Hm tikėsi tamsta ar ne, o tamstos išmiegojot aštuonias dienas.

— Aštuonias dienas, netikiu! Ne jau tamstos per aštuonias dienas be miego galėjot mane slaugit?... — Ir slaugiau!

— Pasakykite viską nuo pat pradžios, nes aš nieko neatsimenu išskiriant, kad aš jojau po kovos su jumis.

— Buvo taip. Aš jojau šalia kol jūs nupuolėte nuo arklio, tada paguldžiau ant šakų palei krūmus, kol kur pasilsėjau. Paskui susiradau šią tuščią vietą, kur ir jūs per vargą atgabenu. Čia visą laiką saugojau ir gidžiau kaip išmanydama. Pradžiuogau žaizda gijant, bet mano džiaugsmas neilgam tęsėsi nes jus prisilėgė karštinės, kurios keturias dienas sunkiai tamstas kamavo gyvenimui su mirtimi kovojant. Na o gyvybę paėmė viršų ir tamstos greit einate geryn.

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Teatine Tavo Karalystė

Matė, evang. 6:9-13)

Brangus Skaitytojau: Būdamas Krikščioni tu esi apsipazinęs su šiais Viešpaties maldos žodžiais: "Teatine Tavo Karalystė. Tebūnie Tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje." Nors gal tu ir kasdien kartoji šituos žodžius, vistiek dar lie-

— Aš nesitikėjau, kad taip ilgai galėčiau išgulėti ir tamstas varginti.

— Menkniekus, nes juk del manęs tamstos ta viską kenčiate!

— Ne visai. Nes už gerą geru norėjau atsimokėti. O jei nepavyko kaip maniau ir norėjau, tai dėka sunkių aplinkybių.

Dora nevargino ilgai ligoniu, nes paruošusi tinkamo maisto davė pasistiprinti ir daug tvirtesnis Jeronimas užmigo vėl. Neilgai trukus Dora išgirdo arklio bėgimo dundėsį, kuris kaskart artėjo. Ji pribėgo prie lango pažiūrėti ar ne jos išgandinti arkliai lekia, bet vieton savo arklių ji pamatė jauną diktą vyriškį jojant prie namelio.

Ji ilgai nelaukė. Greit pagriebė šautuvą ir išbėgo į lauką, sulaukyt nelauktą svetį nuo stubos, kad neprizadinus ligoonio ir nesukelus triukšmo. Raitelis ristele prisitartino visai netoli jos. Tada Dora greit išsoko iš namo užkampio su atkištu šautuvu, o jos akys degė pasirizimu ir naršė kovon del savo laisvės ir Jeronimo gyvybės.

— Rankas aukštyn ir ne iš vietos! suriko žaibuojančiomis akimis Dora! Raitelis viską atliko sulig jos reikalavimu.— Ko tamstos čia atjojote ir ieškote.

— Nieko nieieškau, o tas namelis tai mano būstinė! kurią atvykau apstoti kuriam laikui.

— Aš čia turiu ligonį, del to nieko neleisiu kol jis nepagerės.

— Aš nemanau ligoniui trukdyti, gal galėčiau kai kur do padėti.

— Nieko nuo svetimo ir nepažįstamo nereikalauju.

Po to Dora nutilo nes jai geriau išžiūrėjus pasirodė jog raitelio veidas kur tai matytas.

— Kaip tamsta vadini?

— Harvey.

— Ar tamstos nužudėte gaujos vadą Billy ir buvote su draugu po prėsių gaisro už upės Kolorados pas Smitą.

— Taip.

— Ar tamstos norėtumėt susitikti savo draugą?

— Jei tik būt galima su žiniomis kurių nežinojimas mane vergu padarė.

— Klausykite Harvey. Jeronimas sirgdamas gulė šioj stuboj, bet jo gyvybei jau nėra pavojaus, kuris labai sunkiai praėjo. Tuosyk ji iš lėto nuleido šautuvą zinodama jo nereikalingumą. — Būkite kantrus, kol Jeronimas atsikels, tada galėsite pasikalbėti, o dabar veskite arkli prie mano, tegul ganosi ir mes eisime į stubą.

Po trumpo miego pabudo Jeronimas daug gyvesnis, o dar daugiau jėgų įgavo kai išvydo šale lovos sėdintį Harvey, kurio rias išieškoti išjojęs.

Linksmas tuo sykiu buvo Jeronimas bet kur kas linksmesnis Harvey kai sužinojo jog jo vienišo vilko autlo varginę dienos pasibaigė panaikinus baumę ir mylimą Angela su išsilgimu laukia jo sugrįžtančio.

Greit Jeronimas taisėsi judrioj kompanijoj. Pradėjo išlėto vaikštinėti į lauką ant tyro ir kvapsnaus oro. Vieną vakarą išėję visi susėdo prie stubelės pasikalbėti miško vakarinės bylos. O rausvais spinduliais nusisagsčiusi saulė iš lėto slėpėsi už aukštų Andu kalnagubrių. Tuosyk Harvey paėmė gitarą už skambino puikiai, o jų visų trijų balsai pritarė dainom žėvem meliodijom:

Toli aidėjo jų daina, o jas lydėjo per aukstasias kalvas ir toli nusitiesiančius kalnus žavi gitaros gaida. Visi linksmi buvo, o už vis labiausia Harvey, nes ilgą laiką buvo be vilties, kol linksma žinia per Jeronimo lūpas pasiekė jį. Ilgai dar jie ten sėdėjo kol vakaro tylla apgaubė tyliusius miškus ir skardų srovenantį upelį. Nes tokia nakties tylla tekviečia prie romantiškų minčių ir svajot po žvaigždėtų dangaus skautų. Tik rytų zarai pasirodžius visi nuėjo į poilsį kad prisirengus prie tolimos kelionės patraukiant pirmiausia į Doros tėviškę kur jos laukė pesimizmo minčių prislėgtas mylimasis.

Sekantį pusiaudienį viską susitvarkė visi patraukė iš miške stovinčio namelio ir iš Texas provincijos. (bus daugiau)

ka klausimas ar tu kada rimtai pagalvojai ir stengeis sužinoti, ką šita pavyzdingos maldos dalis reiškia?

Tasai klausimas statomas ne norint ką nors paniekinėti, bet visai geru tikslu, būtent: paraginti, jei galima visus mąstančius krikščionis rimtai apsvarstyti šios maldos žodžius. Patyrimai parodo, kad daugelis tų, kurie mano esą gerai apsipazinę su šiais žodžiais, tačiau turi visai ūkanotą išmanyamą apie jų svarbumą. Visi turėtų sutikti, kad artinamasis Dieviškoje akvaizdoje maldoje yra labai rimtas dalykas ir kad dėlto tas, kurs meldžiasi, neturi kartoti tik tuščius žodžius bet suprantamai pareikšti Dievui savo reikalą. Norėdami pagelbėti visiems, kurie nori pilnai suprasti šią Viešpaties maldą, kad nuo šio laiko jie galėtų trati šios mylimos maldos žodžius protinagai ir ištikimai, mes raginame tokius atydziai skaityti šį straipsnį ir be jokių prietarų apsvarstyti jo turinį. Tokiu dalykų ištyrimas apšvieš daug svarbių dalykų ir suteiks dvasinių palaimų, ramybės ir paguodos daugeliui.

Visų pirmiausia mes pastebime, kad Viešpaties Malda, visų maldų pavyzdys, buvo paties Jėzaus Dievo Sūnaus sutaisyta kaipo atsakymas į Jo mokytinių prašymą pamokyti juos, kaip melstis. Todėl reikia suprasti, kad šita malda susideda vien iš tam tikrų žodžių, bet turi savyje ypatingus ir galutinius prašymus to kas sutinka su Dievo valia ir santvarka; tai yra prašymas tų dalykų, kuriuos mes galime gauti tik pilnu ir nesvyruojančiu tikėjimu. Negalima tikėti, kad Jėzus būtų liepęs savą mokytiniams prašyti ką nors tokio, kas priešinga Dievo valiai; velyk reikia manyti, kad tokios maldos arba prašymai turi būti pilnai suderinami su visais Tėvo tikslais, ir kad dėlto pagaliau bus suteiktas atsakymas. (bus daugiau)

Norėdami daugiau sužinoti šiuos ir kitus dalykus iš biblijos, knygutė 145 pusl. Štai JUSŲ KARALIUS, 25c Neturtingiems siunčiam veltui.

L. B. S. A.

3444 So. Lituania ave.
Chicago 8, Ill.

Pratęstas Bendruom. Tarybos Kandidatų Statymas

Pasirėmusi Lietuvių Bendruomenės Tarybos Rinkimų Tvarkos 8 str. 5 p., Vyr. Rinkimų Komisija skelbia, kad Bendruomenės Organizaciniam Komitetui prašant, kandidatų į tarybą statymo terminas pratęstas iki š. m. kovo 1 d.

Vyr. Rinkimų Kom.

SKATYTKIT

IR PLATINKIT

"AMERIKOS LIETUVIS"

Worcesterio Lietuvių Studentų Pasirodymas Televizijoje

Vasario 16 šventės minėjimą Worcesterio studentai š. m. vasario 20 d. 5 val. po pietų surengė ir parodė per Worcesterio televiziją.

Programoje: Adv. Balcom (Balčiūnas) trumpais bruožais palietė Lietuvos geografiją, Lietuvą atgavus laisvę ir nepriklausomybę ir dabartinį pavergimą Lietuvos bei jos kančias.

Toliau sekė Bostono lietuvių vyrų choras, vedamas muziko - kompoz. Juliaus Gaidelio, kuris padainavo šias dainas: Žygis į Vilnių, Banaičio; Gluosnis — K. M. Čiurlionio; Šaltiūsis, O kad išauštų, J. Zilevičiaus; Namų — Strolis ir Plaukia Nemunas.

Tautinių šokių grupė, susidedanti iš: M. Leknickaitės, V. Matusaitytės, J. Micutaitės, G. Orintaitės, V. Blumfeldo M. Leknicko, A. Prapuolenio ir A. Ancevičiaus pašoko: Rugučius, Žiogelius ir Kalvelį. Lenciugėlio, dėl stokos laiko nebusuokta. Šokiams grojo R. Marcinkevičius.

Kaip Bostono lietuvių vyrų choras taip ir tautinių šokių grupė Televizijos programoje pasirodė labai gražiai. Sekusius televizijos programą nutiekė labai gerai. Žiūrovai reikė programos dalyviams nuoširdžiausią padėką.

Worcesterio studentai, paremti geradarių, Maironio parke, tą pačią dieną 6 val. vak. surengė vaišės programos dalyviams. Pobuviui vadovavo J. Vizbaras. Vaišėse dalyvavo ir remėjai. Į vaišes atvyko ir p. Gunner Grundberg, Televizijos šventės programos vedėjas. Jis savo žodyje pasakė, kad iš visų Televizijoje jam vadovaujant rodytų programų šioji lietuvių Televizijoje parodyta programa buvo gražiausia. Jis tikėjosi, kad tai buvo pirmas pasirodymas ir kad ateity bus stengiamasi dažniau pasirodyti.

Vaišių metu buvo pakviesti kalbėti: Worcesterio Liet. Bendr. pirm. L. Leknickas, Studentų vardu Staricenka,

Žinutės

Lietuvai Remti Draugijos 1 skyr. ruošia turtingą laimėjimą "Penny Sale" kovo (March) 12 d., Lietuvių Pil. Klubo salėje, 12 Vernon St. Visas pelnas skiriamas Vakarų Vokietijoje likusių lietuvių šalpai. Todėl kviečiame gausiai atsilankyti bei išmėginti savo laimę.

Penny Sale surengimui vadovauja J. Lendraitienė, M. Mitrikiene ir O. Tarailienė.

Š. m. kovo (March) 6 d., 3-čią val. po pietų, Lietuvių Pil. Klubo salėje, 12 Vernon St. šaukiamas LIETUVAI REMTI D-JOS 1 skyr. narių SUSIRINKIMAS svarbiu reikalavimu aptarti. Prašome visus narius bei norinčius įsirašyti draugijon atsilankyti. LRD 1 skyr. V-ba

40 Metų Moterų Sąjungai

Studentų Vardu Staricenkai išreiškė padėką remėjams, kurie aukavo:

\$60.00 aukavo p. Kaneb, J. Svirskas \$10.00, Worcesterio Liet. Bendr. \$15.00, Karių Ramovė \$10.00, ir po \$5.00 aukavo: P. Mikšys, J. Kavaliauskas p. Babickas, V. Lozoraitienė, kun. J. Steponaitis, V. Mačys, J. Šoloviejus, Tautinė Sąjunga ir kitiems, kurie aukavo mažesniais sumomis. Didžiausias ir nuoširdžiausias dėkui išreikšta Bostono Liet. Vyrų chorui ir jo dirig. muz. J. Gaideliui, kurie nepagalėjo laiko, vargo ir pastangų, ir mielai sutiko talkininkauti — pasirodyme Televizijos programoje. Ponioms: Matusaitienei, Židžiūnienei, Gailiūnienei, Garsienei ir kitoms, kurios parengė vaišes.

L. Žvirkalnis

Susirinkimas

Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas įvyks antradienį kovo 8-tą dieną, 7:30 v. v., Lietuvių Uk. klubo patalpose. Visos nares prašomos atsilankyti.

Military Whist Party rengia Lietuvių Moterų Auxiliary, L. K. Vet. pagelbinių skyrius, kovo (Mar.) 26, 1955, L. N. C., 12 Vernon St. J. L.

IDEAL PHARMACY

VAISTINYCIOS TEL. 3-4840 — RES. 7-1725

V. G. SKRINSKA, B. S. reg. pharm.

29-31 KELLY SQ

Worcester, Mass.

Jei jums reikia vaistų, kreipkitės pas registruotą vaistininką, savininką VYTAUTĄ SKRINSKĄ. Jis išpildo medicališkus daktarų receptus ir patarnauja visokiais sveikatos reikalais.

Taipgi, vaistai yra pasiūniami per pašta ir kitus miestus. Be to, užlaiko geriausios rūšies kosmetikos, skutimosi reikmenų, knygų, laikraščių, filmų, saldumynų, šaltkosės, riestutų, cigaryų, ir skanių gėrimų.

Be to, mūsų voistinėj galima gauti:— 1) Pašto ženklų; 2) lietuviškų laikraščių; 3) galit užsimokėti gazo bilas ir 4) išpildom money orderius.—

LIETUVIS PAS LIETUVI!

VYTAUTAS SKRINSKA

Ideal Pharmacy Vaistinės Savininkas

— NOTARY PUBLIC —

Š. m. KOVO (March) mėn. 12 d. 1955 m.

Lietuvių Piliiečių Klubo Salėje

12 VERNON STREET

LIETUVAI REMTI DRAUGIJOS 1-mo SKYR. RENGIA

PENNY SALE

kuriai yra gauta daug vertingų ir įvairių dovanų laimėjimams. Kviečiame visus atsilankyti ir įsitikinti.

Po Penny Sale atsilankusieji bus pavaišinti kava bei užkandžiais. Pelnas skiriamas Vakarų Vokietijoje likusių lietuvių šalpai VALDYBA

Vasario 16 Šventės Paminėjimas Šv. Kazimiero Parapijos Salėje

Š. m. vasario 16 d. šv. Kazimiero parapijos salėje Vasario 16 šventės minėjimą pradėjo 7 val. vak. Kun. A. Volungis atkalbėjo maldą ir visai programai vadovavo.

Meninę programą atliko šv. Kazimiero par. mokyklos mokiniai. Gražiais ir patriotiškais vaizdeliais pavaižduota pavergta ir prisikelianti nepriklausoma Lietuva. Mokytojų seselių padėta daug darbo paruošimui programos nes teko išmokinti dainų tautinių šokių ir t.t. Už tai iš atsilankusių į minėjimą, o publikos buvo pilnutėlė salė, susilaukė gausaus plojimo.

Kalbėjo advokatas Mileris, primindamas mūsų pareigos padėti kenciančią mūsų Tėvynei Lietuvai, Jis patiekė ir pasiūlė priimti rezoliucijos, kurios bus pasiūstos prezidentui Eisenhoweriui ir k. Rezoliucijos visų vien-

Pagerbta Sesuo Scholastika

Šv. Kazimiero parapijos mokyklos mokytoja sesuo Scholastika, be savo tautinių mokytojos pareigų, su dideliu pasišventimu padeda jaun. moksleiviams ateitininkams. Jos šv. globės šventės proga, moksleiviai jaun. ateitininkai vadovaujami p. p. St. Stanelenės ir G. Pauliukonienės surengė pusryčius ir pakvietė mokyt. seselę Scholastiką į pusryčius atsilankė ir mokyklos vedėja mokyt. sesuo Hiacinta su kitomis mokytojomis seselėmis, Jaun. moksl. ateitininkai padėklamavo eilėraščių, padainavo keleta dainelių. Sesele Scholastikai įteikta dovanėlė — Literatūros metraštis.

Labai geroj nuotaikoj buvo praleistas laikas ir pasidalinta mintimis. Jaun. moksl. ateitininkai nors kukliai bet nuoširdiai prisiminė savo geradarę mokytoją seselę Scholastiką ir jai išreiškė nuoširdžią padėką.

Pusryčių paruošimą atliko viena pati p. St. Stanelenė ir jai tenka nuoširdi padėka iš jaun. moksl. ateitin. bei jų tėvelių.

Laiškas

Jeronimas Czernius, malonėkite atsiimti laišką, arba jei kas žinotų jo adresą, malonėkite pranešt: Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester Mass. Rutvilė

Worcesterio Liet. Draugijų Valdybų Žiniai

Lietuvių Labdaringa Draugija turi garbę pranešti, kad š. m. kovo mėn. 11 d., 8 val. vak. šv. Kazimiero parap. maž. salėje kviečiami Draugijų atstovai išsiaiškinti kuriu laiku šiais metais, Maironio parke Draugijos nori užsakyti dienas piknikams ir kitokiems pavergimams. Bus sudarytas tvarkoraštis visiems metams.

Maloniai prašome prisijusti atstovų į pasitarimą ir pasiskyrimą dienos. Liet. Labd. D-jos Val-ba

Atskubėjo Gavėnios Laikas

Rodos neseniai šventėme Kalėdų ir Naujųjų 1955 metų šventes! Bet štai jau ir antra savaitė gavėnios eina. Šv. Kazimiero parap. bažnyčioje kiekvieną savaitę trečiadieniais, 7:30 val vak. vyksta pamaldos "Griaudis verksmai" ir sakomas pamokslas; penktadieniais — Kryžiaus keliai (stacijos). Žmonių į pamaldas prisirenka pilna bažnyčia.

Gardner, Mass.

Juozas ir Ona Panevežiai, mūsų mieste neseniai apsigyveno, atvažiavę iš Newfoundland salą, ir nusipirko naujus namus. Jiems buvo surengta namų įkurtuvės, kurie atsilankė apie 60 mūsų kolonijos lietuvių bei giminės su savo šeimomis. Buvo padovanoti daug gražių dovanų ir visi praleido smagų vakarą. Jiems surengė šį gražų pobuvį duklė, Albina Kalantienė ir Vincas Višniauskas.

Adomas ir Ona Mickai, Juškų namose paminėjo 45 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Artimiems ir giminėms buvo dovanota gražių dovanų. A. A. Kun. Julius Radzevičius juos suviniavojo Gardneryje. Sveikiname Mickus ir linkime sulaukti auksinio jubilėjaus.

Iš mūsų kolonijos į Floridą išvyko atostogoms J. Vaitiekienė ir Antanas Zazas.

Padėka

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo komitetas reiškia viešą padėką:

Worcesterio Miesto majorui James D. O'Brien, kongreso atstovui Harold D. Donohue, p. P. Viščiūni, adv. A. Mileriui ir L. P. Klubo pirm. Vytautui Bernotui už sveikinimus bei pasakytas kalbas šventės proga;

Liet. Karo Veteranams Drum Corp'ui, Lietuvių Moterų Klubo chorui ir skautams bei skautėms už atliktą programą ir kitokį talkininkavimą minėjimo metu;

Vakarienės šeiminkėms: Mrs. L. Lendraitienei, M. Mitrikienei ir M. Žemaitaitienei; L. P. Klubui, ALT Sandaros 16 kuopai, SLA 57 kuopai, L. Moterų Klubui, pasikiems aukotojams ir visiems kitiems prisidėjusiems prie minėjimo sekmingo pravedimo.

Minėjimo Komitetas

Pranešimas

Birutės Pašalpinė Draugija rengia Lošimą Centais, arba "Penny Sale", šeštadienį, kovo 5-tą dieną 1955 m. Parengimas bus Lietuvių Klubo salėje, 7-tą valandą vakare. Prašome visų narių ir svečių dalyvauti. Turėsite progą išlaimėti gražių dovanų. Visi kurie atsilankys bus pavaišinti. Tikimės, kad atsilankys daug svečių.

Rengėjai

Moterų Sąjungos 5 kuopos Susirinkimas Su Paskaita

Šių metų kovo 7 d. (pirma diena) 8 val. vak., šv. Kazimiero parapijos salėje šaukiamas ALRK Moterų S-gos 5 kuopos narių susirinkimas su paskaita. Paskaitą skaityti pakviestas Aušros Vartų parapijos vikaras kun. J. Steponaitis. Paskaitos tema: Gavėnios prasmė ir jos nuotaika šių dienų šeimoje.

Visos narės kviečiamos kuo gausiausiai susirinkime dalyvauti. Taip pat prašomos ir ne narės moterys atvykti į susirinkimą pasiklausyti įdomios paskaitos.

5 Kuopos Valdyba

Miami, Florida

Miamės lietuvių moterų draugiškas klubas turėjo labai pasekmingą bazarą (Ferrus) dėl M. L. A. P. Klubo Namo Naudos. Per 3 dienas žmonių dalyvavo suvirš 600 šimtai. Rengėjos turėjo daug vargo, darbo sudaryti tokį didelį parengimą, mažai lietuvių kolonijoje. Moteris sukaldėjo ir pačios padarė daug visokių brangių ir pigesnių laimėjimų, dovanų, ant kurių daug laiko turėjo pašvesti. Didžiausia garbė priklaus moterų klubo pirmininkei Mrs. Julia Styles. Jinai sumanė tą parengimą, jinai viena turėjo savo stalą kuris buvo puikiai papuoštas visokiais laimėjimais kuruos ji pati padarė ar sukaldėjo. Ant viršaus stalo buvo parašyta: "Moterų klubo prezident". Moterų klubas turėjo 2 stalų paravinęjo visokius laimėjimus ir gėrimus. Visos labai energingai dirbo, kiek tik išgalėjo. Taipgi klubo choras turėjo savo stalą padabintą visokiais laimėjimais. Prie to daugiausia pasidaravo ponija Verbila ir choro dainininkės. Pavyko labai laimingai nebuvo jokių nesuipratimų. Visi buvo linksmi užganėdinti su skaniais valgiais ir gražiais laimėjimais.

Buvo daug svečių suvažiavę iš tolimų kolonijų. Tuom M. L. A. Pil. Klubas nuoširdžiai dėkoja Moterų Klubui, jų pirmininkei Mrs. Styles, klubo choro ir poniai Verbilei, kuri irgi daug pasidaravo, taip ir visiems svečiams ir Miamės gyventojams kurie mus taip gausingai parėmė. Vardan klubo taria visiems ačiū.

Buvo daug svečių suvažiavę iš tolimų kolonijų. Tuom M. L. A. Pil. Klubas nuoširdžiai dėkoja Moterų Klubui, jų pirmininkei Mrs. Styles, klubo choro ir poniai Verbilei, kuri irgi daug pasidaravo, taip ir visiems svečiams ir Miamės gyventojams kurie mus taip gausingai parėmė. Vardan klubo taria visiems ačiū.

Buvo daug svečių suvažiavę iš tolimų kolonijų. Tuom M. L. A. Pil. Klubas nuoširdžiai dėkoja Moterų Klubui, jų pirmininkei Mrs. Styles, klubo choro ir poniai Verbilei, kuri irgi daug pasidaravo, taip ir visiems svečiams ir Miamės gyventojams kurie mus taip gausingai parėmė. Vardan klubo taria visiems ačiū.

Pagursėjęs Dėl Gerų Valgių

HELEN'S DAIRY BAR

76 GREEN ST. Worcester Mass.